

POSUDEK OPONENTA BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

Název práce: **Faktory volební podpory Pirátů a STAN ve sněmovních volbách 2017 a 2021**

Autor práce: **Jan Šperlík**

1. Obsah práce

Cíle, výzkumné otázky, hypotézy

Bakalářská práce si klade dva hlavní cíle – 1) analyzovat prostorové rozložení volební podpory Pirátů a STAN v parlamentních volbách 2017 a koalice PirSTAN v roce 2021; 2) analyzovat faktory volební podpory těchto subjektů a porovnat změny v čase. Autor si stanovil tři konkrétní testované hypotézy, které vycházejí z vybraných českých či slovenských odborných publikací. Přestože se jedná o relativně základní cíle (resp. výzkumné otázky) a hypotézy, jsou uchopeny relevantním způsobem a pro účely bakalářské práce je považují za vhodné.

Práce s literaturou

V kapitole věnované teoretickému zarámování vychází práce především z teorie konfliktních linií a diskutuje faktory volební podpory liberálních stran v obecné rovině. Rozsah této části je velmi krátký (necelé tři strany), což bohužel koresponduje s opomenutím některých podstatných prvků – například je popsána původní myšlenka teorie konfliktních linií (Lipset, Rokkan 1967), ale již není zmíněná „zastaralost“ těchto socioprostorových rozhraní a s tím související modernější přístupy k řešení problematice (např. Kriesi; Inglehart). Na druhou stranu je však nutné pochválit kritický pohled na přebírání těchto myšlenek pro kontext postkomunistických zemí.

Metodika práce

Autor pracuje s agregovanými volebními daty na úrovni správních obvodů ORP, které doplňuje o sociodemografická a socioekonomická data ČSÚ či MPSV. Nepochází pouze k přebírání dat jako takových, ale jsou občas dopočítány nové proměnné, např. index stáří, což lze hodnotit pozitivně. Zvolenou řádovostní úroveň autor obhajuje jako nejlepší z hlediska zachycení celkových regionálních rozdílů na území Česka a také dostupností potřebných dat. Po metodické stránce jsou vytvářeny kartogramy území (super)volební podpory analyzovaných politických subjektů. Zde práce vychází z metody Jehličky a Sýkory (1991), ale aplikuje její modifikovanou podobu. Faktory volební podpory jsou počítány pomocí vícenásobné regresní analýzy, která představuje pro tyto účely vhodnou variantu.

Analytická část práce

Všechny analýzy byly provedeny adekvátně, text je doplněn o mapové výstupy v odpovídající kvalitě. Pouze bych pro mapy Česka volil kartografické zobrazení, kdy horní okraj mapy směřuje čistě k severu (ideálně Albersovo). Výsledky v podobě map jsou diskutovány a doplňovány o potenciální

vysvětlující informace, např. možné působení kontextuálních vlivů ve formě efektu souseda-kandidáta ve specifických lokalitách. Pozor na občasná zavádějící tvrzení (např. „spojení Pirátů a STAN do koalice PirSTAN pomohlo oběma k většímu volebnímu zisku“). Z regionální perspektivy se potvrdilo, že koalice PirSTAN byla přibližnou kombinací prostorových vzorců Pirátů a STAN z roku 2017. Analýza faktorů volební podpory potvrdila pozitivní vliv podílu VŠ vzdělaných a negativní vliv míry nezaměstnanosti či podílu věřících (osobně preferuji pracovat konkrétněji například s podílem katolíků, jelikož pod pojem „věřící“ se schovají i různé výrazně alternativní víry).

Závěry práce

V interpretačních závěrech není potřeba tolik zmiňovat dílčí statistické veličiny, ale spíše se zaměřit na interpretaci výsledků jako takovou. Autor se vrací ke vstupním hypotézám a zdůvodňuje jejich platnost či neplatnost. V závěru pak naznačuje možnosti dalšího výzkumu v rámci tohoto tématu, zejména potenciál využití jiných metod prostorové analýzy dat nebo rozšíření o studium různých kontextuálních a postojových vlivů.

2. Formální náležitosti práce (zatrhněte Vaši volbu)

Formální úprava: výborná / velmi dobrá / dobrá / nevyhovující

Stylistická úroveň: výborná / velmi dobrá / dobrá / nevyhovující

Citační úroveň: výborná / velmi dobrá / dobrá / nevyhovující

Komentář

Po formální stránce je bakalářská práce v podstatě bezchybná, pouze chybí čísla stránek v seznamu tabulek a obrázků. Vyskytují se občasná překlipy a stylistické nedostatky, ale i přesto působí práce kompaktním dojmem. Rozsah je přiměřený, stejně jako citační úroveň (jen pozor, kde se používá středník místo čárky a kde pomlčka místo spojovníku). Najde se několik drobností (např. KDU-ČSL již od roku 2019 není zkratkou, ale oficiálním názvem této strany).

3. Souhrn

Celkové zhodnocení práce

Celkově se rozhodně jedná o zdařilou bakalářskou práci. Má jasnou a logickou strukturu, metodicky přehledná a dobře zpracovaná, doplněná o volební mapy a jejich adekvátní interpretace i základní statistické analýzy. Přestože řešenou problematiku uchopil autor klasickým způsobem, jeho práce přináší některá nová zjištění a přispívá k širší akademické diskuzi.

Předloženou práci **doporučuji / nedoporučuji** k obhajobě. (zatrhněte Vaši volbu)

Otázky k obhajobě

1. V úvodu práce hovoříte o STAN a Pirátech jako o „nových liberálně-progresivních stranách“. Jaký je v tomto označení významový rozdíl mezi slovy „liberální“ a „progresivní“?
2. Proč byla pro prezentování území (super)volební podpory zvolena její modifikovaná varianta? V čem by se (typově) lišila zjištění získaná její původní podobou?
3. Na agregovaných datech to sice vypadá, že byla volební podpora PirSTAN ve sněmovních volbách 2021 zjednodušeně řečeno součtem volební podpory Pirátů + STAN z roku 2017. Existují nějaké výzkumy, které by to potvrzovaly i na individuálních datech? Jak byste případně takový výzkum realizoval? S jakými problémy byste se mohl při takovém výzkumu potýkat?

Datum: 31. 8. 2024

Autor posudku: RNDr. Radek Pileček

Podpis: